

KONVENCIJA BROJ 22

O UGOVORU O NAJMU MORNARA, 1926. god.

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada, koju je u Ženevi sazvao Administrativni savjet Međunarodnog ureda rada i koja se sastala 7. juna 1926. godine na svom devetom zasjedanju, i budući da je usvojila izvjesne prijedloge koji se odnose na ugovor o najmu mornara, pitanje koje predstavlja prvu tačku dnevnog reda zasjedanja, i budući da je odlučila da ti prijedlozi dobiju formu Međunarodne konvencije usvaja dana 24. juna 1926. godine sljedeću konvenciju, koja će biti nazvana Konvencija o ugovoru o najmu mornara, 1926. god., na ratifikaciju državama članicama Međunarodne organizacije rada, a u skladu sa odredbama Ustava Međunarodne organizacije rada:

Član 1.

1. Ova se Konvencija primjenjuje na sve pomorske brodove registrovane u nekoj državi članici koja je ratifikovala ovu Konvenciju i na sve brodovlasnike, kapetane i mornare ovih brodova.

2. Ona se ne primjenjuje na:

- a) ratne brodove;
- b) državne brodove koji nisu u trgovačkoj službi;
- c) brodove namijenjene za obalnu trgovinu;
- d) turističke jahte;
- e) brodove pod nazivom "Indian country craft";
- f) ribarske brodice;
- g) brodove ispod 100 tona, ili 300 kubnih metara bruto zapremine, niti na "brodove u službi domaće trgovine", čija je zapremina manja od zapremine koja je predviđena nacionalnim zakonodavstvom koje je na snazi u vrijeme usvajanja ove konvencije.

Član 2.

U smislu ove konvencije:

a) izraz "brod" odnosi se na svaki brod ili lađu bilo koje vrste, u javnoj ili privatnoj svojini, koji redovno vrše pomorsku plovidbu;

b) izraz "mornar" odnosi se na svako lice zaposleno ili najmljeno na brodu, u ma kom svojstvu, a koje se ubraja u posadu, izuzev kapetana, kormilara, pitomaca i učenika na školskim brodovima koji su vezani naročitim ugovorom o stručnom obrazovanju, kao i posadu ratne flote i ostala lica koja su u stalnoj državnoj službi;

c) izraz "kapetan" označava svako lice, koje komanduje jednim brodom i kome je on povjeren, izuzimajući kormilara;

d) izraz "brodovi u službi domaće trgovine" odnosi se na brodove koji služe za trgovinu koja se vrši između luke jedne zemlje i luke neke susjedne zemlje unutar geografskih granica, koje su određene nacionalnim zakonodavstvom.

Član 3.

1. Ugovor o najmu potpisuje brodovlasnik ili njegov zastupnik i mornar. Mornaru i, eventualno njegovom savjetodavcu, mora biti dostavljen ugovor o najmu prije potpisivanja, kako bi ga mogli pregledati.

2. Uslovi, pod kojim mornar potpisuje ugovor, moraju biti utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom na način da osiguraju kontrolu nadležnog javnog organa.

3. Prethodne odredbe, koje se tiču potpisivanja ugovora, smatraju se ispunjenim ako se aktom nadležnog organa ustanovi da su odredbe ugovora bile podnijete pismeno ovom organu, i da je na njih pristao kako brodovlasnik ili njegov predstavnik, tako i mornar.

4. Nacionalno zakonodavstvo mora da predvidi odredbe koje garantuju da je mornar razumio smisao odredaba ugovora.

5. Ugovor ne smije sadržavati nikakvu odredbu koja bi bila u suprotnosti sa nacionalnim zakonodavstvom ili ovom konvencijom.

6. Nacionalno zakonodavstvo mora predvidjeti i sve druge formalnosti i garancije koje se odnose na zaključivanje ugovora, a koje se smatraju potrebnim radi zaštite interesa brodovlasnika i mornara.

Član 4.

1. Biće preduzete odgovarajuće mjere, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, koje će garantovati da ugovor o najmu ne sadrži bilo kakvu stipulaciju kojom bi ugovorne strane odstupale od uobičajenih pravila o nadležnosti sudova.

2. Ova odredba se ne isključuje pribjegavanje arbitraži.

Član 5.

1. Svaki mornar mora dobiti jedan dokument koji sadrži pojedinosti o tome koji su njegovi radni zadaci na brodu. Nacionalno zakonodavstvo mora odrediti formu ovog dokumenta, pojedinosti koje se u njemu moraju nalaziti i uslove pod kojima se te pojedinosti primjenjuju.

2. Ovaj dokument ne može sadržavati nikakvu ocjenu o kakvoći rada mornara i nikakvo naznačenje o njegovoj plati.

Član 6.

1. Ugovor o najmu može biti zaključen bilo za određeno trajanje bilo za putovanje, ili, ako nacionalno zakonodavstvo to dopušta, za neodređeno vrijeme.

2. Ugovor o najmu mora jasno označavati uzajamna prava i obaveze svake ugovorne strane.

3. Ugovor o najmu mora obavezno sadržavati i ove pojedinosti:

- 1) ime i prezime mornara, dan njegovog rođenja ili dob, kao i mjesto rođenja;
- 2) mjesto i datum zaključenja ugovora;
- 3) naziv broda ili brodova, na kome ili na kojima se mornar obavezuje da služi;
- 4) brojno stanje posade broda, ako to propisuje nacionalno zakonodavstvo;
- 5) putovanje ili putovanja koja će se poduzeti, ako mogu biti određena u trenutku stupanja u najam;
- 6) službu koju će mornar vršiti;

- 7) ako je moguće, mjesto i datum kada će mornar biti dužan da se javi na brod radi započinjanja službe;
- 8) sledovanje u hrani mornaru, izuzev slučaja gdje nacionalno zakonodavstvo predviđa kakav drugi režim;
- 9) iznos plate;
- 10) kraj ugovora, to jest:
 - a) ako je ugovor zaključen za jedan određeni period, datum utvrđen za isticanje ugovora;
 - b) ako je ugovor bio zaključen za putovanje, mjesto opredjeljenja ugovoreno za kraj ugovora i naznačenje roka po isteku koga će mornar biti oslobođen poslije prispeća u ovo mjesto;
 - c) ako je ugovor bio zaključen na neodređeno vrijeme, uslove pod kojima će svaka ugovorna strana moći da otkáže ugovor, kao i rok otkaza, s tim da ovaj rok ne može biti kraći za brodovlasnika nego za mornara.
- 11) plaćeno godišnje odsustvo, koje se daje mornaru poslije jedne godine provedene u službi u istoj posadi, ako je takvo odsustvo predviđeno nacionalnim zakonodavstvom.
- 12) sve ostale pojedinosti koje mogu biti propisane nacionalnim zakonodavstvom.

Član 7.

Kad je nacionalnim zakonodavstvom predviđen spisak posade na brodu, ugovor o najmu treba da se zabilježi u spisak posade ili da mu se priloži.

Član 8.

Da bi se mornaru dala prilika da se upozna sa prirodom i obimom svojih prava i dužnosti, nacionalno zakonodavstvo mora predvidjeti odredbe koje utvrđuju potrebne mjere, kako bi mornar mogao dobiti tačna obavještenja na brodu o uslovima svoga zaposlenja, bilo isticanjem uslova ugovora o najmu na mjestu koje je lako pristupačno posadi ili nekom drugom odgovarajućom mjerom.

Član 9.

1. Ugovor o najmu na neodređeno vrijeme ističe prekidom ugovora jedne ili druge ugovorne strane u bilo kom pristaništu za utovar ili istovar broda, i pod uslovom da bude poštovan predviđeni rok otkaza od najmanje dvadeset i četiri časa.
2. Otkaz se mora dati napismeno; nacionalno zakonodavstvo mora da odredi uslove pod kojima otkaz mora biti dat, kako bi se izbjegao svaki kasniji spor između ugovornih strana.
3. Nacionalno zakonodavstvo mora da utvrdi izuzetne okolnosti u kojima otkazni rok, čak i kad je valjano dāt, neće imati za posljedicu raskinuće ugovora.

Član 10.

Ugovor o najmu, bilo da je zaključen za putovanje na određeno ili neodređeno vrijeme, biće pravno raskinut u slučaju:

- a) uzajamnog pristanka ugovornih strana;
- b) smrti mornara;
- c) oštećenja ili apsolutne plovne nesposobnosti broda;
- d) svakog drugog uzroka predviđenog nacionalnim zakonodavstvom ili ovom konvencijom.

Član 11.

Nacionalno zakonodavstvo mora utvrditi okolnosti pod kojima brodovlasnik ili kapetan broda može odmah otpustiti mornara.

Član 12.

Nacionalno zakonodavstvo mora također utvrditi okolnosti u kojima mornar ima pravo da zahtijeva trenutno iskrcavanje s broda.

Član 13.

1. Ako mornar dokaže brodovlasniku ili njegovom zastupniku, da može dobiti zapovjedništvo nad brodom ili mjesto oficira mehaničara ili bilo koje drugo zaposlenje bolje od onog kojeg zauzima, ili da usljed prilika koje su nastupile poslije njegovog ugovora o najmu, njegov odlazak ima za njega kapitalan interes, on može tražiti svoj otpust pod uslovom da, bez dodatnih troškova za brodovlasnika, osigura svoju zamjenu jednim stručnim licem koje zadovoljava brodovlasnika ili njegovog zastupnika.

2. U ovom slučaju, mornar ima prava na platu sve do prekida njegove službe.

Član 14.

1. Bez obzira na uzrok isticanja ili raskidanja ugovora, mornaru se izdaje dokument u skladu s članom 5., kojim se on oslobađa svake radne obaveze i isti se stavlja i u spisak posade; na zahtjev bilo koje ugovorne strane, taj dokument treba odobriti nadležni javni organ.

2. U svakom slučaju, mornar ima pravo, pored onog navedenog u članu 5., da zahtijeva od kapetana posebno izdato uvjerenje o kakvoći svoga rada, i pored toga, potvrdu da je u potpunosti ispunio obaveze svoga ugovora.

Član 15.

Nacionalno zakonodavstvo će predvidjeti mjere kojima će se osigurati poštivanje odredaba ove konvencije.

Član 16.

Formalne ratifikacije ove konvencije, u skladu sa uslovima navedenim u Ustavu Međunarodne organizacije rada, biće dostavljene generalnom direktoru Međunarodnog ureda rada koji će ih registrovati.

Član 17.

1. Ova konvencija stupa na snagu nakon što generalni direktor registruje ratifikacije dvije države članice Međunarodne organizacije rada..

2. Konvencija je obavezna samo za one države članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrovao Međunarodni ureda rada.

3. Poslije toga, ova konvencija stupa na snagu za svaku državu članicu, od datuma registrovanja njene ratifikacije.

Član 18.

Nakon što Međunarodni ured rada registruje ratifikaciju dvije države članice Međunarodne organizacije rada, generalni direktor Međunarodnog ureda rada će o tome obavijestiti sve države članice Međunarodne organizacije rada. On će ih isto tako obavijestiti o registraciji ratifikacija koje su mu nakon toga dostavile države članice Organizacije.

Član 19.

U skladu sa odredbama člana 17., svaka država članica koja ratifikuje ovu konvenciju obavezuje se da će primjenjivati odredbe iz članova 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14. i 15. najkasnije do 01. januara 1928. god. i da će poduzeti sve potrebne radnje kako bi ove odredbe bile efektivne.

Član 20.

Svaka država članica Međunarodne organizacije rada koja ratifikuje ovu konvenciju obavezuje se da će je primjenjivati na svoje kolonije, posjede i protektorate, saglasno odredbama člana 35. Ustava Međunarodne organizacije rada.

Član 21.

Svaka država članica koja ratifikuje ovu konvenciju može je, po isteku desetogodišnjeg perioda od njenog prvobitnog stupanja na snagu, otkazati aktom koji se dostavlja generalnom direktoru Međunarodnog ureda rada koji ga registruje. Otkaz stupa na snagu po isteku godinu dana od registracije akta o otkazivanju.

Član 22.

Kad god to smatra nužnim, Administrativni savjet Međunarodnog ureda rada podnosi Generalnoj konferenciji izvještaj o primjeni ove konvencije i razmatra da li je potrebno na dnevni red konferencije staviti pitanja njene potpune ili djelimične revizije.

Član 23.

Tekstovi ove konvencije na francuskom i engleskom jeziku su jednako punovažni.

Primjedba:

Ustav: član 35. Ustava Međunarodne organizacije rada